

Terres Catalanes

El periòdic de TOTS els Catalans
TRIMESTRAL

POTESTAS, NON VERITAS,
FACIT LEGEM

LA FORÇA, NO LA
VERITAT, FA LA LLEI

ANY V	N° 17	ABONAMENT ORDINARI : UN ANY	Redacció — Administració	Publicitat :
PRIMAVERA	1975	Estat Francès - Estat Espanyol - Altres Estats	Carrer Sant Mateu, 2	Agència Havas
PREU :	2 francs	1 Andorra 7 F 100 ptes. 10 francs	66000 PERPINYA - Tel. 34-80-40	66000 PERPIGNAN
En Espanya :	30 ptes.	Abonament de protector : LA VOLUNTAT	C.C.P. 1-180-43 - MONTPELLIER	Telèfon : 34-84-61
		Canvi d'adreça : 2 F		

EDITORIAL

Sóc Català, mes no catalanista Sóc catalanista perquè n'om deixen ser Català.

Heus aquí dues expressions corrents en Catalunya-Nord; la primera molt més que la segona. En efecte, són molts els Nord-Catalans que's declaren Catalans, mes no catalanistes. Diuen que són i volen ésser Catalans; emperò, no veuen la necessitat de proclamar-se catalanistes puix que ja són Catalans.

De dret, tenen, perfectament, raó; són, ja, Catalans. Mai ningú no els ha prohibit ni impedit de proclamar-se tals. Mai la senyera « sang i or » ha estat interdicta enlloc, en les comarques catalanes de França ni en llurs desplaçaments esportius a través l'Hexàgon. Mai se'ls ha defensat de parlar català, llevat d'aquells temps dels vergonyosos rètols que deien : « Parlez propre, parlez français ». Estaven tan convençuts que eren i podien proclamar-se Catalans que, la majoria no va veure cap malícia, cap insidiosa manobra d'unitarisme francès en aquella invitació-comanament a parlar francès. Comanament era, car ningú no ignora que hi havia sancions a no seguir l'endocritinament per la base — el més eficaç — que practicà l'Estat francès. Fou inclús, tan eficaç que ja — i des fa temps — no és necessari d'invitar cap Nord-Català a parlar francès. El condicionament lingüístic donà els resultats que tothom pot constatar avui en dia. La premsa, l'edició, la ràdio, televisió, etc... han acabat de fer el pes. Ara, de la llengua catalana, a Catalunya-Nord — més antiga de varis segles, que la llengua francesa — ja no'n resta més que'l record per molts, vagues nocions per d'altres i escàs mitjà de comunicació en els medis rurals. Sort n'hi ha de la fidelitat d'aquests i de certa intel·lectualitat qu'és desvetlla, per atestar que la llengua catalana, a Catalunya-Nord, encara no està morta del tot.

De dret, doncs, els Nord-Catalans que no volen pas ésser catalanistes, tenen perfectament raó. Mes, de fet, tenen un tort immens car, a força de creure's Catalans i d'anar empassant-se tot el condicionament unitarista i centralista francès, tan lingüísticament com administrativament i econòmicament, han acabat contribuint a la forasterització, a la despersonalització de Catalunya-Nord, on ja res no és català, o quasi. Si encara això hagués fet possible un veritable unitarisme i centralisme francès, no li hauria matèria a crítica. Mes, malhauradament, el francesisme només és normal i natural pels Francesos de raça; pels Catalans, pels Occitans, Bretons, Bascons, etc., no és, no serà mai possible, justament perquè s'ageix de quelcom de no normal, de no natural. Dues natures — pel cas present, la francesa i la catalana — no's poden confondre, simbiosar, interassimilar, pel sol fet que són inassimilables, perquè diferents. Podrem fer ço que voldrem; podran fer ço que voldran, una natura no és intercanviable; no's pot canviar de pàtria, de la mateixa manera que no's pot canviar de mare.

oOo

Llavors, són els que's proclamen « catalanistes perquè no'ls deixen ésser Catalans » que tenen raó? Sembla, efectivament, que sigui així. S'han de declarar catalanistes per afirmar llur dret a ésser Catalans « a part entiera ». Llur dret a ésser amos de casa nostra, de les nostres terres, de les nostres riqueses naturals. Llur dret a administrar-se per si mateixos; a resoldre llurs propis problemes econòmics, polítics, socials, religiosos, lingüístics, culturals, etc.

oOo

Es evident que si poguessin ésser Catalans disposant d'ells mateixos, com suava exposat, no hi hauria cap necessitat de proclamar-se catalanistes, car és una aberració d'afirmar una cosa innecessària. En resum, doncs, el catalanisme no existiria si els Catalans poguessin ésser Catalans « a part entiera ».

au grenat

les plus beaux bijoux

LAVIOSE

Artisans spécialisés de père en fils

4, rue Maréchal Foch

PERPIGNAN

Tel. 61.01.06

INICI DE LA FEDERACIÓ DELS PAÏSOS CATALANS

ENTRE PALMA I PERPINYA...

...UN VAIXELL AQUEST ESTIU...

La Companyia de navegació Asnar dona ocasió de recordar als Nord-Catalans, els estrets lligams de concitadania i germanor, nascuts i enfortits al segle XIII, amb la creació del regne independent de Mallorca. Recordar, per consegüent, que entre un i altre Poble català ja havia existit aquesta línia marítima i que ara, en el segle XX, « hom » retroba el vell camí, les velles fonts històriques. Gatge indubtable d'un esdevenidor de futura federació.

Per entendre el concepte de Països catalans federats, inclouint-hi naturalment, la Catalunya-Nord, ens hem de referir a la Història, i a una ària geogràfica determinada per l'ús i la pràctica d'una mateixa i única llengua.

Investigada amb rigor la primera, reconeguda la realitat física de la segona per la vitalitat i l'espiritualitat de l'expressió vernacular, queda facilitat un plantejament polític modern. El qual, dins una autèntica Federació de pobles europeus, no deixa pas a cap interpretació o presumpció de caire nacionalista-xovinista.

Tractarem doncs d'un cas concret :

MALLORCA-ROSSELLO :

Fites històriques

Si els historiadors coincideixen assegurant que no foren els lbers, els primers pobladors de la Península dita ibèrica, i si, com ho escriu l'excels F. Soldevila (Resum d'història dels Països catalans) : « A Mallorca i a Menorca entre el 1500 i el 1200 a. J.-C., trobem ja testimonis abundosos de població, amb alguna influència sarda ». Ara per ara, per lo que interessa, deixarem de banda la prehistòria, fixant-nos a l'any 874 (des. de J.-C.). Any on comença veritablement la Història de Catalunya, amb Guifré el Pilós.

EXPANSIÓ MILITAR

Dos de l'any 874, foren els infants i els genets de Guifré qui estengueren el patrimoni català i, al llarg dels segles, forjaren l'instrument polític i militar que permetria al rei Jaume Ier la conquesta de Mallorca.

El 6 de setembre del 1229, fou el dia de la majestuosa sortida dels cent cinquanta cinc vaixells de l'esquadra de Jaume Ier fent via pel mar en direcció de l'illa major. Després de combats ferotges i acarnissats del rei moro, Jaume obtingué la rendició. Mallorca fou catalana el 31 de desembre del 1229.

S'incorporà d'aquesta manera dins el regne de la federació poblant-se, en bona part, pels minyons de Catalunya-Nord : de Cerdanya, Vallespir, Conflent i Rosselló.

El rei Jaume Ier, als seixanta vuit anys d'edat, cansat de tantes lluites i greument malalt, comprenent que s'atacava la seva fi, manà que fos dividit el seu regne entre els seus dos fills Pere i Jaume.

Pere obtingué Aragó-Catalunya i València; en quant en Jaume, les Illes Balears, la Baronia de Montpeller, el Vescomtat del Cardener i el Rosselló. Així nasqué l'efímer regne de Mallorca. A l'inici d'aquest regne independent ja es podia presagiar com tràgicament finiria (1276-1344).

PERPINYA, CAPITAL

DEL REGNE INDEPENDENT

1276 — En Jaume Ier, Jaume 2 segona els Catalans (que continuen comptant a començar d'El Conqueridor) primer rei de la nova dinastia, edifica el Palau, el mateix any.

Encara que malmés i sempre en via de bones intencions d'acabar-ne la restauració, el Palau es un meravellós testimoni monumental d'un gòtic català inspirat pel Regne. Tant les esveltes columnes com tots els elements decoratius que adornen pati, sales i capelles, foren tallats i acoblats dins la pedra de la famosa cantora de Santany (Mallorca).

1311 — El fill segon de Jaume succeí a son pare. Conegut per les seves qualitats de bondat, d'energia, pel seu amor de la pau, ho és també per haver posat la primera pedra, el 27 d'abril 1324, de la nova catedral i futura catedral de St. Joan. De salut precària, morí el 4 de setembre del 1324 a Formiguera en haver anat a passar l'estiu. Fou enterrat dins la nau central de St. Joan el Vell.

Poc duraria, a comptar del 1324, el regne dels reis privats. L'any 1344, Jaume III només posseïa Montpeller i el seu fill Jaume IV mai no va regnar. Però el Cerimoniós aconseguí unir novament a Catalunya en 1349, aquestes terres que mai no haurien hagut de ser separades.

Només 73 anys de regne independent no podien fer descuidar als Catalans (siguin del nord, del sud o de les illes) que Catalunya era, per a tots, la Pàtria i la Nació (1276-1344). Però aquests 73 anys crearen entre Mallorca i Perpinyà uns indestructibles lligams afectius.

TRACTAT DELS PIRINEUS : MUTILACIÓ I SEPARACIÓ

Passaren 300 anys amb ses guerres, ses vicissituds, la fi de la dinastia catalana, la pèrdua de l'identitat catalana en quant a sa sobirania i independència. Fins arribar a la mutilació de 1659.

(segueix pàgina 2)

Mallorca « espanyola » i Catalunya-Nord « francesa » per dret i raó de conquesta militar, mes una i altra són sempre catalanes. Una i altra se retrobaren el 19 de juny del 1966, per damunt d'una falsa i estúpida frontera política.

OFRENA DEL COMITE MALLORQUÍ

Aquest dia, Perpinyà fou, de bell nou, la capital del regne de Mallorca, quan es complí un gest d'estimació, de germanor, de recordança històrica. Un gest noble que abolia la frontera, el temps, l'espai i la presència dels « oficials » que representaven els qui es separaven. Gest concretat per l'ofrena del gesant del rei Sanç.

Esplèndida obra, d'un finit insuperable, de l'escultor català, Frederic Marès, fill de Port-Bou i creador de l'admirable Museu que duu el seu nom. Esculpiu dins un marbre mallorquí, el gesant pesa, aproximadament, 2.000 kilos i el seu valor duaner fou estimat a 150.000 pessetes l'any 1966.

Interessa saber que si hi hagué constitució d'un Comité mallorquí per a decidir ofrena i homenatge, fou el poble de les illes el qui, per mitjà d'una subscripció pública, feu possible l'iniciativa.

Si ho recordem bé, els germans i compatriotes mallorquins que formaven part de la comitiva, foren regreciats amb un parell de discursos molt « afrancesats » i amb un aperiçu en el patí de la batalla de Perpinyà. La festa fou decretada, sinó escamotejada i... no hi participa el poble rossellonès. Possiblement que els « oficials » no volgueren arriarcar un desvetilament afectiu si més no patriòtic, que podia recordar un passat sense fronteres estatals forasteres.

Però... però... a desgrat tots els somnifers conciençiosament distribuïts, administrats — com el visquessin encara al segle XIX — la futura Catalunya dels Països Federats entre si, n'hi és no d'una acta tala.

De la mateixa manera, i obeint a un subconscient sempre manifest, a l'ocasió de la inauguració (15 de maig proper) d'un creuer entre l'Alcúdia i Port-Vendres (4 a 5 viatges per setmana), s'està creant ací un comité per a ofrenar una obra d'un artista de Catalunya-Nord a la Ciutat de Palma. Mitjançant, naturalment, subscripció pública.

A hores d'ara, mentre escrivim l'article present, ens és difícil donar dates, precisions i noms. De moment, més que res desitgem suggeriments, adhesions i bones voluntats organitzadores.

L'acte solemne pel qual es conviden totes les entitats catalanes culturals, esportives, etc., respon avui dia a unes necessitats afectives, econòmiques i, diguem-ho, polítiques en sentit de Federació europea. Les agressions militars, les conquestes territorials amb visions imperialistes, així com els separatismes s'han acabat. Ara es tracta d'aparir, d'ordenar, de programar, segons, però, la naturalitat de les velles regions europees, històriques, culturals i lingüístiques.

La Catalunya insular (Mallorca, Menorca, Eivissa, Cabrera i Formentera i totes les petites illes que voragen) coneguda pel nom de Balears, jugà igualment un paper important dins el conjunt de la nostra història catalana en el passat. Creiem de debò que demà serà, altra vegada, cridada a un paper important: serà un dels elements determinants dins el conjunt de la formulació federativa dels Països catalans.

Del dia de la conquesta de Jaume I^r (1229) fins avui, hauran passat, gairebé, 7 segles i mig. Podem estar segurs que lo que no han pogut desfer i esborrar 746 anys, és la garantia de les nostres esperances.

Ofrena i homenatge de Palma a Perpinyà i vice-versa... Sovint, així camina la Història d'un Poble, dels Pobles...

P.F.E.C.

charcuterie de Cerdagne

12 bis, rue Pierre Lefranc PERPIGNAN T. 34.56.37

MaisOn J. PALAU

Aux fins gourmets, la Charcuterie de Cerdagne offre : JAMBONS, SAUCISSONS & PATÉS

Spécialité de jambons & saucissons pur porc du pays

R. NIXON

LE LIVRE DE LA HONTE...

MAIS IL N'EN A PAS !

La presse a annoncé, dernièrement, que l'ancien président des Etats-Unis, Richard Nixon, a reçu une avance de 500 000 dollars (quelque 250 millions d'A.F.) d'une maison d'édition américaine, sur les droits d'auteur du livre qu'il va écrire sur sa présidence. Son agent littéraire, M. Irving Lazar, estime qu'avec les ventes internationales, les droits d'auteur de M. Nixon vont atteindre environ un milliard 250 millions d'A.F.

De telles nouvelles coupent le souffle et révoltent les honnêtes gens. Car, enfin, voilà un homme qui a subi la plus grande humiliation qu'on puisse infliger à un président des Etats-Unis et, contrairement à ses prédécesseurs — quelques-uns fort glorieux — qui sont rentrés dans l'anonymat de l'histoire et de leur peuple — lui, va recevoir une fortune colossale pour prix de ses mensonges et son abus de pouvoir.

Les marchands de tout et de rien, ici les marchands de papier, voient l'affaire du siècle de l'édition dans la publication du livre de Richard Nixon.

Si le public américain (et d'ailleurs) voulait être à la hauteur morale de l'événement qui a contraint Richard Nixon à démissionner, il devrait s'abstenir, absolument, d'acheter le moindre volume de cette scandaleuse édition en préparation. Ce serait la meilleure réplique à son auteur et, surtout, aux marchands de papier en question qui, vont, eux aussi, s'enrichir en donnant en pâture au public un livre qui, du point de vue moral, sera parmi les plus bas de tous ceux qui ont été publiés depuis que l'imprimerie existe.

Ces fortunes colossales, dans l'édition, sont d'autant plus ignobles quand on sait tout le mal qu'ont à se faire éditer de véritables auteurs — parfois de véritables génies — dans les domaines nobles par excellence des arts, des lettres, des sciences et de la découverte.

(Continuació del nostre número anterior)

«Ethnies de France, unissez-vous»

LA 3e CHAÎNE DE LA TELEVISION pourrait devenir votre Tribune

Cinq jours par semaine et pendant quinze minutes par soir, la troisième chaîne de la télévision française, diffuse une « Tribune libre » où sont traités d'une façon plus ou moins libre, des problèmes, des idées, des religions, des partis, des groupements, des mouvements philanthropiques, philosophiques, etc.

Nous pensons que les ethnies non françaises de l'Etat français devraient se concerter pour demander à passer sur cette Tribune afin de porter à la connaissance du public les problèmes qui sont les leurs. Elles devraient, même, obtenir un passage périodique, mensuel, par exemple, afin que les téléspectateurs intéressés puissent suivre leur évolution.

De la sorte, outre les intéressés en question, la grande masse des Français pourrait suivre et être éclairée sur ces problèmes au sujet desquels elle n'a, aujourd'hui, que des informations fragmentaires et, souvent, dénaturées.

JA MIL ANYS HAN PASSAT AL PEU DEL CANIGO....

Un malaurat oblit de compaginació, en el nostre número precedent, feu que no paregués el signe següent :

$$\frac{1}{6} \frac{9}{5}$$

Per la bona comprensió del text, aquest signe havia de figurar en la pàgina 2, segona columna, al començament del darrer paràgraf.

1474. ASSASINAT DE BERNAT D'OMS PER LLUIS XI.

Simple coincidència diran alguns i però en 1474, Andreu Bosch, a la pàg. 51 del seu llibre « Titols d'honor », publicat en 1628 i estampat a Perpinyà, ens declara que Bernat d'Oms, governador dels comtats del Rosselló i de Cerdanya : « El prengueren a Elna i el portaren lligat al Castell de Perpinyà, on Lluis XI, mana de degollar-lo, posant el seu cap al cim d'una llata ».

21 DE GENER 1475 : DES DE GIRONA, JOAN II DONA A PERPINYA EL TITOL DE « VILA FIDELISSIMA ».

Durant el memorable setge de Perpinyà per les tropes de Lluis XI, els Perpinyanesos menjaren rates i també carn humana, sembla.

Joan Blanca, el cònsol en cap, tement al seu fill de sortir de la ciutat per enfrontar queviures. Pres per l'enemic aquest proposà a Joan Blanca :

« O dones les claus de la vila o matem el teu fill ».

Amb molta dignitat, Joan Blanca va veure matar el seu fill per les tropes franceses.

Després d'haver resistit encara durant uns quants mesos, Perpinyà se veié obligada a capitular.

Joan Blanca fou decapitat i la seva fortuna donada al senyor de la Chesnoy, governador de Montpeller. Tot això a causa de l'infernàl política de Lluis XI el qual transformà el Castell en presó d'Estat.

1674. MORT HORROROSA DEL BATLE DE VILAFRANCA DEL CONFLENT I DELS PATRIOTES CATALANS DINS EL CASTELLET.

Aquest any mateix és, per a nosaltres, Catalans, el tercer centenari de

l'odiosa repressió perpetuada dins del Castellet contra els nostres germans, en nom de Lluis XIV, d'un Pere de Marca, ja esmentat i d'un mal Català, Francesc de Segarra, col·laborador dels Francescos, al qual, el sistema posat en plaça, ha confiat l'horrorosa tasca d'arrestar als seus propis germans tal com ho han fet no fa molt temps els col·laboradors dels Alemanys. I és així que Segarra, Català de Lleida, nomenat per Pere de Marca, president del sobirà consell del Rosselló, és anat torturant als seus germans catalans dins el Castellet, arribant a posar llurs caps dins una gàbia de ferro i penjant aquesta gàbia a la Llotja de Mar, al cor del vell Perpinyà, per tal de convidar altres a ésser prudents.

En aquest moment hem vist una autèntica santa de casa nostra, nascuda precisament dins aquest barri vell de Sant Jaume, mare priora del convent de les Clarisses, posada defora del seu convent (l'actual presó) amb les seves germanes... Així hem vist el « Déu-ordre » de Lluis XIV que preténia ésser, en tota « humilitat », el lloctinent general de Déu sobre la Terra, posar defora del seu convent l'autèntic « Déu-amor » de Maria Antiga, providencialment conservada, tal un vell pergami, en el seu convent actual de l'avinguda Mariscal Joffre...

Per donar bona consciència a aquest mateix Segarra, el « Déu-ordre » d'en Lluis XIV l'ha fet nomenar, regidor de la confreria de la Sanch, pel « braç militar » i... contràriament a l'esperit del fundador Sant Vicent Ferrer, dominicà, en reacció contra la Inquisició, canonitzat com « apòstol de la Pau », mort a Vannes, a Bretanya en ple cor del « problema breton » actual i enterrat en la catedral, per tal de demanar al rei d'Anglaterra de posar pau al regne de França, al final de la guerra de cent anys.

21 DE GENER 1793, LLUIS XVI FOU DECAPITAT.

Lluis XVI fou decapitat exactament el 21 de gener, dia de la rebuda del títol de « Vila Fidelíssima » que Perpinyà porta encara avui.

1974. MILENARI DE LA FUNDACIÓ DE L'ABADIA DE SANT MIQUEL DE CUIXÀ.

Després aquestes coincidències de dates que són la foscor de la nit, arribem en 1974, a la commemoració del milenari de l'abadia de Sant Miquel de Cuixà. El Canigó, vestit

de blanc, ha participat a la festa i... en aquest retrobament del passat, del present i del futur del nostre poble català i de tots els pobles de la terra, calia descobrir a Vinçò, la taula primitiva i ha estat fet i i, simbòlicament, el dia de la commemoració, han inaugurat la pedra milenària desapareguda durant la tempesta revolucionària que havia tan bé preparat el « Déu-ordre » d'en Lluis XIV...

Això és el pa... això és el vi... scieu tots companys meus », ha dit el Senyor, sentat a la taula el dia del Sant Sopar... Això ha volgut dir també, simbòlicament, la « Sardana de la germanor » ballada amb els sacerdots, al moment de la missa concelebrada.

Però després de mil anys, durant la concelebració d'aquesta missa, no podem ens emparar de pensar al seny i a l'amor del gran abat Oliba que ha pensat, fa mil anys, la « Pau i Treva del Senyor ». Tal com ho ha escrit : recentment Joan XXIII dins el seu : « PACEM IN TERRIS » quan ha escrit : « Importa als homes de bona voluntat de restablir l'ordre i la veritat entre individus, agrupaments humans i nacions dins l'ordre establert per DEU ! ».

Després de mil anys, les pedres primitives, la taula milenària de Cuixà, símbol veritable de la taula del Sant Sopar del Senyor, sembla conduir els pobles i els Estats...

Si volen comprendre i més particularment els Catalans, sobretot, en aquest any de « reconciliació », cap la llure i ampla confederació dels pobles de la vella Europa dins la qual, al final de tot, els pobles dels països catalans podran viure en « ordre i veritat » (lluny dels centralismes esgotadors i despassats dels « Borbons » de París i de Madrid) dins llur veritable, ètnica i històrica regió humana que és la gran Catalunya... No per a separar-se (com diuen tan fàcilment) sinó per unir millor i més fraternalment aquesta porció d'Europa.

...Ja, mil anys han passat, al peu del Canigó i... Mil anys que es poden resumir admirablement dins aquests dos versos de Mossèn Cinto, dins « els dos Campanars » del seu poema, « Canigó » i versos que, molt judiciosament, els nostres germans, els monjos de Cuixà han encapçalat a la primera pàgina de la llibreta-record del milenari :

« Lo que un segle basti...
l'altre ho aterra,
Més resta sempre el monument
i Hemeroteca « de DEU ».
CEDOC

Paul DEVY

DOCTEUR EN PHARMACIE

32, cours Lazarre Escarguel

PERPIGNAN

T. 34 21 42

L'accent, un produit du sol natal?

« L'accent qu'on attrape en naissant du côté de Marseille », dit une chanson que chantait Mireille Mathieu.

C'est rare de trouver une vérité dans les paroles des chansonnettes. Mais, dans celle-là, il y en a bien une, vérité qui nous intéresse particulièrement parce qu'elle n'est pas seulement valable pour ceux qui naissent du côté de Marseille ; elle est valable pour tous ceux qui naissent dans un pays dont la langue autochtone a été remplacée par une autre.

C'est le cas de la Provence, qui avait une langue — qui l'a toujours — mais, hélas, elle survit très mal, écrasée qu'elle est par la langue française. Cette langue des Provençaux, produit naturel du pays et de ses habitants, n'était faite à travers les siècles, devenant une grande langue littéraire, vivante, riche, pleine de verbe et de soleil, à l'image du pays qui l'avait façonnée.

La langue française a écrasé la langue des Provençaux. Mais, étant donné que le français n'est pas la langue naturelle du pays, les Provençaux parlent, forcément, le français avec l'accent provençal, « accent qu'on attrape en naissant », comme dit, si bien, la chanson de Mireille Mathieu.

AN, CET ACCENT !

Nous, les Catalans, nous sommes bien placés pour savoir qu'il en est bien ainsi, puisque l'accent que nous avons — quand nous parlons le français — a été jugé terrible par les Parisiens.

Mais, à l'intérieur de l'hexagone, il n'y a pas que les Provençaux et les Catalans qui parlent le français avec accent. En effet, tous les peuples périphériques, annexés à l'Etat français, parlent, aussi, la langue française avec accent : Catalans, Occitans, Corses, Basques, Bretons, Flamands et Alsaciens-Lorrains notamment.

DES ACCENTS PARTOUT

Etant donné, donc, qu'il s'agit d'un phénomène naturel — comme nous le disions au commencement — propre à tous les peuples auxquels on a imposé une autre langue que la leur, il n'y a pas qu'en France qu'il y a des accents. Tous les Etats, qui ont assemblé nombre de pays dans leurs frontières administratives, se trouvent dans le même cas que la France. C'est ainsi qu'il y a plusieurs accents pour l'anglais, dans les îles Britanniques, parce que Gallois, Irlandais et Écossais, notamment, ont leur propre langue. Qu'il en est de même en Allemagne, en Italie, en Espagne, en Union Soviétique, etc.

Même les langues exportées finissent par ne plus être parlées avec l'accent d'origine, comme ce fut, d'abord, le cas pour le latin, dans tous les pays conquis et soumis à l'empire romain ; par l'espagnol, le français, l'anglais, etc., ensuite, au hasard de leurs conquêtes coloniales. Pour le cas de l'anglais aux États-Unis il n'y a pas un accent américain sinon des accents américains ; quant à sa déno-

mination en tant que langue, on dit de moins en moins l'anglais et de plus en plus l'américain tout court.

Pour ce qui a trait à l'espagnol, les pays hispano-américains, continuent à le nommer le castillan, nom qui correspond, effectivement, à l'origine de la langue : la Castille ; mais, pour les accents, il y en a autant que de pays latino-américains, soit une vingtaine ! Et, ce qui est le plus curieux, par rapport au berceau castillan, c'est qu'en Espagne, cette langue a subi — à posteriori — une influence phonétique arabe, notamment les lettres c, g, j, s, z. Influence que n'accusent pas les hispano-américains dont les premiers émigrés furent, pourtant, postérieurs à l'expulsion des derniers Arabes de la péninsule ibérique. Cette surprenante constatation serait due au fait que les évolutions linguistiques constituent des phénomènes fort lents. En effet, les Arabes chassés de la péninsule ibérique laisseront, derrière eux, une influence de sept siècles dans beaucoup de domaines. Celui qui a trait à la phonétique ne commença à se manifester que bien après leur départ. Quant aux Castillans qui colonisèrent les Amériques, le « substrat » qui domina fut celui de leur nouveau terroir, donnant ainsi naissance aux accents hispano-américains en question.

ET L'ACCENT « PIED-NOIR » ?

Mais, le cas le plus curieux et qui démontre bien l'influence du terroir dans l'apparition d'un accent, nous est fourni par les « Pieds-Noirs » d'Afrique du Nord. Ces Français, de race, de langue et de religion, transplantés ou nés dans un pays de race, de langue et de religion différentes, continuent, évidemment, à parler français, langue, d'ailleurs, officielle dans leur nouveau pays. Mais, petit à petit, insensiblement, un accent prend naissance chez eux, l'accent « pied-noir », accent bien caractéristique, sans équivalent dans l'hexagone. Et, ce qui est le plus surprenant c'est que, tous les Français d'Afrique du Nord ont un accent alors que leurs origines françaises ne sont pas les mêmes pour tous. En effet, il y avait, en Afrique du Nord, des « Pieds-Noirs » qui provenaient de toutes les régions de l'hexagone ; or, on l'a vu, il existe une grande variété d'accents du français ; mais tous ces Français perdirent leurs accents d'origine pour attraper l'accent pied-noir, commun à tous.

On pourrait, donc, conclure que l'accent est bien un produit du sol ; d'autant plus que les « Pieds-Noirs » nous fournissent, encore, un autre exemple allant dans le même sens : leur accent est un accent à « cacophonie » arabe. Étrange influence qui fait naître un accent à intonation arabisante à des Européens qui voulaient rester tels en race, en langue et en religion, ne cohabitant avec les Arabes que pour des raisons de service, la langue française restant leur langue de communication entre eux et avec les indigènes.

R. BOIX.

Andorra la Vella o Andorra la Vila ?

Voldriem suggerir que els erudits andorrans cerquessin quan i com se vingué a denominar Andorra la Vella a la capital de les Valls d'Andorra.

Avui i des de fa ja temps i temps, tothom diu i escriu Andorra la Vella ; ningú, o quasi, se n'estranya que se pugui dir així. No obstant, per qualsevol que hi reflexioni un instant veu, tot seguit, que hi ha quelcom d'anormal en aquesta denominació. En efecte, en principi, quan un vilatge o una vila pren el nom « de Baix » es que hi ha, o hi ha hagut « de Dalt ». Per exemple : Martorelles de Baix, Martorelles de Dalt ; Sant Feliu d'Aval, Sant Feliu d'Amunt, etc. Igualment succeeix amb « vell » i « nou ». Si hi ha Andorra la Vella és que hi hauria d'haver també Andorra la Nova. Mes, el curiós del cas és que hom diu bé Andorra la Vella sense que existeixi Andorra la Nova.

Aquesta anomalia tindria, potser, una altra explicació : Es que, en lloc d'Andorra la Vella no s'hauria de dir, no se deia, en el passat, Andorra la Vila ? Si fos així tindriem una denominació perfectament correcta : Andorra la Vila per la capital de les Valls per distinció d'Andorra les Valls o Valls d'Andorra, pel conjunt del país.

Es, precisament, aquesta mena de distinció que adoptaren els Europeans, colonitzadors de les Amèriques (tant els latins com els anglo-saxons) : Mèxic-ciutat, Mèxic-Estat, Guatemala-ciutat, Guatemala-Estat ; Kansas-ciutat, Kansas-Estat ; New York-ciutat, New York-Estat, etc. Tenim encara un exemple que ens toca més d'aprop : València-ciutat València-regne o regne de València.

Si fos així, en el cas d'Andorra, no seria altra cosa més que el fet d'una corrupció fonètica : En efecte, la diferència fonètica entre Andorra la Vila i Andorra la Vella no és gran. Com que, a més a més, almenys abans de la invasió turística, Andorra la Vila era, veritablement, força vella i, probablement, fells d'esser-ho (potser més i tot que ara que és gairebé tota nova, artificialment) fou insensiblement que hom pronunciava en lloc de vila acabant per passar dins de la realitat parlada i escrita, tant més que, en lloc de dir Andorra la Vall o les Valls, hom anà dient Valls d'Andorra.

Segui com sigui sembla que seria millor, més conforme a la realitat, puix que no hi ha Andorra la Nova, de canviar l'adjectiu actual de Vella pel de Vila i de nomenar-la, doncs, Andorra la Vila.

Què en pensen els Andorrans ?

CAMPRODON o CAMPRODO ?

Un altre exemple probable de corrupció fonètica deu ésser el del nom de la vila de Camprodon. Tothom diu i escriu Camprodon quan sembla que caldria dir i escriure Camprodd.

En efecte, Camprodon no té — per una vila i contrada tan catalana — cap significació etimològica. En canvi, si pronunciem Camp-ro-dó tot és més clar. Camp-ro-dó !

Si aquest fos el seu nom veritable, deu tenir una ben interessant història local o comarcal que els erudits autodetons ens farien un gran plaer de comunicar-nos.

PORT-BOU o PORT-BO ?

Aquesta altra simpàtica vila pirenenca deu, també, tenir una deformació fonètica. Tothom diu i escriu Port-Bou. Els Francesos i els Nord-Catalans pronuncien Port-Bu i els Espanyols i els Sud-Catalans pronuncien Port-Bou.

Sembla que tots estarien en error de resultes d'una influència occitana deformadora de la pronunciació. En

efecte, els Nord-Catalans pronuncien bu en lloc de bo. El nom veritable de la vila seria Port-Bo (contrari de dolent).

Com a conseqüència a la influència occitana de pronunciació, quan els Francesos anexaren Catalunya-Nord, escrivien Bou en lloc de Bo ; com Toulouse en lloc de Tolosa, com s'escriu en occità ; com Toulouges en lloc de Toluges, etc. (1) I com que pronunciar bou és fàcil, tant en català com en castellà, la influència francesa sus Espanya téu perpetuar el canvi ortogràfic i fonètic.

Actualment tot porta a creure que Port-Bou vol dir el port del bou, mascle de la vaca, quan, en realitat, vol dir Port-Bo, contrari de dolent. Fou una gran sort que els fonètics espanyols que vollen descatalanitzar Catalunya ni imposessin Puerto-Buey...

(1) També escrivien Cervera en lloc de Cerverè (Cervera) perquè, contràriament als Francesos, els Catalans no fan la distinció fonètica entre la b i la v.

MALLORCA o MAJORCA ?

Es també una deformació fonètica la que hauria donat lloc a una deformació ortogràfica, en el nom de l'illa major de l'arxipèl de les Balears ?

Tothom diu i escriu Mallorca de l'altre costat del Pirineu. Es, només, en la Catalunya de França que hom diu encara Majorca. Diem encara perquè cal suposar que, temps i temps endarrera, hom deia i escrivia, per tot, Majorca o Majorica en lloc de Mallorca.

Majorica és el nom que porta l'illa en un mapa antic que publicà, fa poc, la revista balearica « Lluc ».

Tant si escrivim Majorica com Majorca enfrontem el radical major, cosa que sembla lògica al compararla al radical menor que porta l'illa de Menorca : és a dir que els noms indiquen l'illa major, Majorca i l'illa menor, Menorca.

Pel que fa referència a Menorca no hi ha havut deformació ni de pronunciació ni d'escriptura. En canvi, la deformació, fonètica i ortogràfica apareix en l'illa major, passant de Majorca a Mallorca.

Quin seria l'origen d'aquesta deformació ? Es difícil de poder-ho afirmar, mes sembla que seria degut a la influència de la llengua castellana.

Els Castellans tenen una certa dificultat a pronunciar Majorca, majorquines ; o, més ben dit, en lloc de dificultat seria, més aviat, un efecte cacofònic. Potser radicaria a l'origen de la deformació.

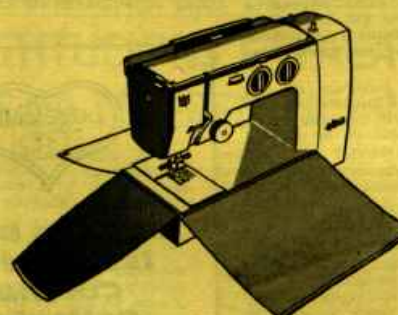
Segui com sigui, si és Majorca, en lloc de Mallorca — com se diu en el Rosselló — caldria generalitzar-lo en tots els països de parla catalana, almenys en la llengua escrita.

A Perpinyà no hi ha cap dificultat ; tant és així que, recentment, un dels més antics i millors hotels de la ciutat, ha canviat de nom per nomenar-se Hotel Majorca ; així, en català. Cal dir que, en el Rosselló, se conserva viu el record d'aquell efímer reialme de Majorca, amb capital a Perpinyà — el centre geogràfic més fàcil, entre les Balears i la baronia de Montpelier, conjunt del reialme —.

El palau dels reis de Majorca existeix encara. És una ciutatella de grans proporcions, bastida en el punt més alt de la ciutat. Els nostres avantpassats la nomenaven el Castell, per diferenciació del Castellet, principal imponent entrada en la part més baixa de la ciutat emmurallada. Ambdós edificis fan l'objecte de la cura amorosa dels Perpinyanesos i de les autoritats rosselloneses.

R. B.

Elna Lotus.
La première machine à coudre compacte.

Elle est très légère, très pratique et sait coudre tous les tissus

elna lotus
La tranquillité Suisse.

Recherche correspondant dans le Département
Renseignements : 16, Rue Mailly 66000 Perpignan
Tél. 34.76.39

Català a l'escola, no !
Escola en català !
CEDOC

Pierre GABARROCA

Magnétiseur-Télépathe

6, Rue Marché de Gros Perpignan

Tél. 61.24.40

Reçoit avec ou sans rendez-vous

Les lundis, mardis, mercredis de 10 à 20 h.

Maladies nerveuses, Troubles respiratoires,
Troubles intestinaux, Foie, Ulcère, Variqueux
Rhumatismes, Arthroses Lumbago, etc..

NACIONALISME APOLITIC ?

Evidemment, el Sr. Macip té raó en dir que no cal polititzar els nacionalismes. Emperò, quan diu que el catalanisme té d'ésser apolític, aleshores no hi estic pas d'acord.

Els nacionalismes són, generalment, apolítics; però n'hi ha que són polítics; és el cas dels Hebreus, dels Kàbiles, dels Catalans.

Mostres ? El tractat de Toluges on, s'ignora tota autoritat, reconeguda o no, dels emperadors, i reis d'Espanya, França, Roma o Bizància. El Consell de cent (de cent oficis) de la ciutat de Barcelona. Els Capítols de Tolosa; les lleis socials catalanes de l'Edat mitjana; la « formació » del poder català en comparança amb els nostres veïns; la repartició de la terra en cas de conquesta exterior, comparativament a les modes europees de l'època; la nostra organització federativa (com Israel, Helvécia, les federacions hel·lenes) comparativament als nostres veïns centralistes.

Però la prova més gran de que Catalunya és política, ens la mostra l'eterna traïció dels capitalistes, grans burgesos i alta clerecia dels nostres països.

Recordem el tractat de Casp, on, amb l'ajut de les forces armades castellanes, se decidí el canvi dinàstic qu'ens ruinà. Recordem la propaganda francesa dels capellans occitans poc abans i durant la croada. Recordem la traïció d'Enric III de Bearn, convertit en « Henry IV de France ». Recordem la traïció de tots els Borbons i diguem :

Qui és més Català, el rellotger emigrat Pep Ventura, o el gran « músic » Isaac Albéniz ? El renegat Ramon Godó o bé Angel Guimerà, fill de mare andalosa ? El grapat de Murcians morts defensant la darrera senyera catalana, en 1936, a Hospitalet o el general Moscardó ?

De la revolta dels bagots fins a Puig-Antich hi ha un constant històric i si, malgrat la natalitat regressiva i l'emigració massiva dels Catalans, hom pot dir que Catalunya catalana ha passat de cinc a prop de vuit milions en quaranta anys, és en raó d'aquella historicitat.

Maragall ens ha donat una idea de lo qu'és la nostra línia política; potser no és l'única, però és bona. L'objectiu de la nostra idea històrica no pot dur-nos més que a les idees dels altres, car l'home és un animal polític. I les idees dels altres ja les coneixem...

La nostra organització comarcal i comunal ens permet una varietat política enorme dins una unitat exterior, sense guerres civils ni divisions. Si deixem la política per després, deixem també les divisions per després; les guerres civils com a Biafra-Nigèria, com a Bengala-Paquista, com a Katanga-Congo, etc.

Resolguem, doncs, les nostres diferències abans que esdevinguin les nostres divisions. Els que no estan d'acord, ja han escollit : Puigsgaig, Godó, Moscardó i tants i tants d'altres...

Josep IRANZO.

Le Mouvement écologique catalan est né

Le programme nucléaire français: une dangereuse illusion

L'implantation d'une centrale nucléaire à La Nouvelle — d'une puissance jamais atteinte — est un problème qui concerne, bien sûr, les populations locales (La Nouvelle - Sigeon), mais aussi les habitants de régions comprises dans la zone de sécurité (vers Narbonne et Béziers et vers Perpignan et la Côte Vermeille).

Il est certain que seule une action concertée peut faire pression efficace sur les responsables méridionaux (oh ! combien muets !) et nationaux.

On a mis sur pied un programme qui constitue un pari criminel visant notre vie et celle de nos enfants. 400 scientifiques viennent de le dénoncer partout en France.

Le M.E.C. va s'efforcer de suppléer à la carence d'information de la part des pouvoirs publics par tous les moyens à sa disposition. D'ores et déjà, une exposition itinérante va parcourir les villes et villages de chez nous. D'autre part une série de réunions-débats, animés par des scientifiques du Centre universitaire de Perpignan, va débiter incessamment.

Enfin, le M.E.C. est à même de démontrer la dangereuse illusion du programme nucléaire. Voici trois points précis qui ne pourront pas être sérieusement démentis :

1. — L'électricité nucléaire ne sera effectivement une source d'énergie que vers 1980/1985 ; car d'ici là la construction et le fonctionnement des centrales ainsi que la production d'uranium enrichi qui leur sera nécessaire consommeront plus d'électricité que ne produiront les unités déjà en service.

2. — Les faibles ressources en minerai d'uranium de la France, ainsi que les difficultés à enrichir cet uranium, obligeront, très vite (1980) l'E.D.F. à faire appel à l'uranium enrichi importé des U.S.A. De plus, les nouvelles centrales sont construites en France sous licence américaine (Westinghouse) surtout : où est donc notre indépendance énergétique promise ?

3. — Malgré l'apport d'énergie nucléaire et compte tenu de l'accroissement de la demande du système économique français (capitaliste), la part d'énergie issue du pétrole pour les prochaines années, si elle ne s'accroît pas, restera au même niveau. Dans cette perspective également notre indépendance énergétique subsistera toujours.

A PROPOS DE LA MAJORITÉ SILENCIEUSE

Entre notre dernière parution et la présente, la « Tribune libre » de « l'indépendant » de Perpignan, se faisait l'écho de la majorité silencieuse relativement au catalanisme.

Il est difficile de parler au nom de ladite majorité silencieuse car, malheureusement, c'est toujours elle qui est la plus mal informée, la plus aliénée.

Mais, au fait ; que revendiquent, en somme, les Nord-Catalans ? Tout simplement, un droit naturel, commun à tous les êtres vivants, donc et surtout l'homme. En effet, toutes les bêtes sont farouchement fidèles à leur terroir d'origine, à leur niche, à leur case, à leur poulailler, à leur terrier, etc. C'est bien, par conséquent, dans la nature des choses qu'on veuille bien être Catalans avant toute autre chose. Je dirais, même, qu'on ne puisse pas être Français puisqu'on est né Catalan et l'on ne peut pas avoir deux natures.

Citoyens français nous le sommes et il n'est pas question de changer cette citoyenneté pour toute autre qui serait encore pire. Mais, qu'on le veuille ou pas, nous sommes des CITOYENS FRANÇAIS DE NATIONALITÉ CATALANE, car l'Etat et la nation sont deux concepts tout à fait distincts.

Alors si un Catalan, un Basque, un Occitan, etc., se proclame français, il se dépoille de toute sa personnalité d'origine sans, pour autant, devenir Français à part entière car, de même qu'on ne peut être que le fils de sa mère (pas de deux mères à la fois), on ne peut pas être de deux patries à la fois, puisque la France — comme la Catalogne — elle existe, séparément de l'Etat français.

Si la nation française a constitué un Etat, pourquoi la nation catalane n'aurait-elle pas droit à avoir le sien ? Elle l'a eu dans le passé. En effet, aujourd'hui, partout dans le monde, le retour à la personnalité de chaque peuple est à l'ordre du jour, depuis les colonies libérées jusqu'aux peuples soumis. On ne doit donc pas considérer ce renouveau comme des querelles médiévales et moins encore comme de la préhistoire. Cela non plus, n'est pas en contradiction avec l'Europe et les concepts mondialistes car personne n'est plus européiste et, même, mondialiste que ceux qui, comme les Catalans conscients de leur responsabilité, demandent réparation des injustices du passé.

Les Catalans, conscients de leur responsabilité, veulent leur épanouissement ethnique, mais aussi celui de toutes les ethnies — l'ethnie française y compris — sans aucune imposition. Ils veulent une véritable Europe libre qui n'a rien à voir avec la vingtaine d'Etats d'aujourd'hui ; ils la veulent avec la centaine de nations européennes soumises à cette vingtaine d'Etats.

Les Catalans, conscients de leur personnalité, veulent une Europe à l'image de la Suisse d'aujourd'hui où chaque groupe ethnique s'administre lui-même dans le cadre d'une confédération européenne.

G. P.

Sobre la cultura nacional

La cultura és la síntesi dinàmica, a nivell de la consciència individual o col·lectiva, de la realitat històrica, material i espiritual d'una societat o d'un grup humà, síntesi que inclou tant les relacions entre l'home i la natura, com les relacions entre els homes i les categories socials.

Les manifestacions culturals són les distintes formes que expressen aquesta síntesi, individual o col·lectivament, en cada etapa de l'evolució de la societat o del grup humà en qüestió.

Del que acabem de dir es desprèn que la cultura és el fonament mateix del moviment d'alliberament nacional, i que només podran mobilitzar-se i lluitar pel reconeixement de la seva personalitat nacional aquells pobles que aconseguixin de mantenir viva la seva cultura. Aquesta, qualsevol que siguin les seves característiques ideològiques de la seva expressió, és un factor fonamental del procés històric.

En la mesura que una situació d'opressió nacional és la negació del procés històric de la societat dominada, també forçosament ha d'ésser la negació del seu procés cultural.

Es per aquesta raó, i perquè tota nació que ha aconseguit el seu alliberament s'endinsa pels camins ascendants de la seva pròpia cultura, que la lluita per l'alliberament nacional és, fonamentalment, un fet cultural.

Però no pas per això hem de deixar de banda que la lluita d'alliberament és alhora un fet polític. Cal, doncs, emprar mètodes polítics al llarg del seu desenvolupament. La cultura no pot ésser només una arma o un mètode de mobilització de la nació en contra de l'opressió de l'ocupant ; cal que sigui quelcom més que tot això. L'elecció, l'estructuració i el desenvolupament dels mètodes més adients per a la lluita es basaran en el coneixement concret de la realitat local i, sobretot, de la realitat cultural.

La cultura nacional no és el folklore on un popularisme abstracte ha cregut descobrir les arrels populars de la nació ; la cultura nacional és el conjunt d'esforços fets pel poble a la pla del pensament per tal d'afirmar, descriure i definir l'acció a través de la qual el poble s'ha constituït i ha persistit ; es per això que cal situar-la al centre de la lluita d'alliberament nacional.

Una situació d'opressió nacional paralitza el desenvolupament de la cultura autòctona. No pot haver-hi cultura nacional, vida cultural nacional, transformacions culturals nacionals, en el marc d'una situació d'alienació nacional ; en aquesta situació, la cultura, privada del recolzament de la nació i de l'Etat, es decadença i pot arribar a desaparèixer. La condició de l'existència de la cultura és l'alliberament nacional i el renascement de l'Etat.

Es evident que la lluita per la defensa de la nostra cultura implica de retruc la nostra contribució concreta a l'existència de les condicions que permeten a aquesta cultura desenvolupar-se, és a dir, a una situació de llibertat nacional.

L'existència de la nació no és només la condició per a l'existència d'una cultura nacional, sinó a més a més la raó de la seva continuïtat renovada i del seu aprofundiment. És també una exigència. És l'exigència de la lluita per l'existència nacional el que desvetlla la cultura, el que li obre les portes de la creació. La nació reuneix per a la cultura els distintes elements indispensables, els únics que li poden donar credibilitat, validesa, dinamisme i creativitat. Tanmateix, és el seu caràcter nacional el que farà a la cultura permeable a les altres cultures. I l'opertura d'influir i penetrar en d'altres cultures. Cal, però, de bell antuvi el restabliment de la nació dona vida, en el sentit biològic del mot, a la cultura nacional.

La lluita organitzada i conscient de les classes populars per tal d'aconseguir el seu alliberament nacional és la manifestació cultural més pregonera que existeix. La mateixa lluita, en el seu desenvolupament, en el seu procés intern, desenvolupa les distintes direccions de la cultura, i n'assenya d'altres. La lluita d'alliberament no retorna la cultura nacional als seus antics motlles. Aquesta lluita, que tendeix a una reestructuració fonamental de les relacions entre els homes, no pot deixar intactes ni les formes, ni els continguts culturals.

En haver acabat la lluita no només desapareix l'opressió, sinó adhuc l'home oprimat.

La responsabilitat de l'intel·lectual, de l'artista, de l'escriptor català, no és una responsabilitat enfront de la cultura nacional, sinó una responsabilitat global de la nació, de la qual cultura no és en definitiva sinó un aspecte. Cal que l'intel·lectual s'adoni que no és forja només la nació mitjançant la cultura, sinó en la lluita de les classes populars en contra de l'Etat opressor. En darrer terme lluitar per la cultura nacional, vol dir lluitar per l'alliberament nacional, car és a partir de la nació que és possible la cultura.

(segueix pàgina 5)

**Jeunes Gens
Isolés (ées)
Couples
Solitaires**

**UN RENSEIGNEMENT
NE COUTE RIEN**

Consultez-nous !
41, rue Marechal-Foch
66000 Perpignan
Tél. 34-41-19

Cal crear una literatura de combat, en el sentit que convoqui les classes populars a la lluita pel seu alliberament nacional, literatura de "combat" perquè emmotilla la consciència nacional i li obri noves perspectives de responsabilitat-se'n.

La cultura nacional és una arma poderosa per a la revolució socialista d'alliberament nacional. Abans de la revolució prepara a les classes populars ideològicament: durant la revolució és un factor important i indispensable en la lluita.

Els nostres escriptors, intel·lectuals i artistes s'han de vincular a la lluita d'alliberament, han de passar gradualment al costat de les classes populars catalanes, i enmig d'ells llançar-se al cor de la lluita pràctica, estudiant la nostra cultura i la nostra realitat nacionals. Només així tindrem una literatura i un art que puguin servir de debò al nostre alliberament nacional i de classe.

Cal que la nostra literatura i el nostre art serveixin a la lluita d'alliberament nacional, és a dir, serveixin a les classes populars catalanes en el seu desenvolupament nacional.

S'ha de fer per manera que la literatura i l'art s'integrin dins la lluita de les classes populars pel seu alliberament nacional i de classe, que esdevinguin una arma poderosa pel nostre alliberament, per atacar i anorrear l'Estat opressor.

Pere SANAUJA i PINYOL.

LA ROSA I LA VIOLETTA

Mi ha Catalans que fan com la rosa: s'exhibeixen, fent veure, que i ha, que són patriotes, que fan co i lle pel bé dels pais en el qual han nascut.

En aqueixa mena de Catalans hi ha, sovint, com en la rosa, darrera l'oscil·lant fugitiu, les espines de l'acció més o menys interessada.

Mi ha Catalans que fan com la violeta: no s'exhibeixen, no fan veure, que i ha, que són patriotes, que fan co i lle pel bé dels pais en el qual han nascut.

En aqueixa mena de Catalans hi ha el doctor Pídel de Perpinyà i, com en la violeta, l'escit no és fugitiu: és pacient, conseqüent, modest, positiu.

El doctor Pídel, admirablement secundat per la seva xamossa esposa i la seva mare, van lent, fa ja temps, una tasca molt positiva.

Es, són, passonats de música, de la bona, de cant, del millor.

No viuen de cara a París o Montpel·lier; viuen de cara al Pirineu i Barcelona. Es en aqueixa direcció que hi ha la bona música, el bon cant català. I el fan venir fins a Perpinyà, a llur casa, on inviten compatriotes Nord-Catalans a anar admirar bel·leses que la nostra cultura alienada no ens ha permès de conèixer.

Es molt original aquesta tasca patriòtica, és, fins i tot, un exponent únic al qual només veiem un defecte: i el d'ésser massa violeta, massa modesta.

Tot i essent partidaris de la modestia de la violeta, enfront de la fatxenderia de la rosa, desitjariem que aqueixes manifestacions del Mas Depere, fossin una mica més a rosa, a veure dir que mereixen que siguin conegudes més amplemment de tot Perpinyà, de tots els Països catalans...

Dues conferències del Dr. Batista i Roca LES INSTITUCIONS CATALANES MODELS de TOLERANCIA I PROGRES

Els 7 i 11 de febrer últims, el professor Batista i Roca, de la universitat de Cambridge, donà dues conferències en la Biblioteca municipal de Perpinyà.

En la primera, el conferenciant estudià, d'una manera molt àmplia, les institucions mercantils catalanes de l'Edat mitjana. L'orador féu remarcar la importància considerable que assolí Catalunya en aquella època i la manera de com la seva influència es traduí en institucions i codis entre els quals se destaca el famós Consolat de mar.

En la segona conferència, l'il·lustre professor desenvolupà llargament el procés de les institucions polítiques catalanes en l'Edat mitjana, de les quals n'eixí la més liberal forma de govern d'aquells temps i que avui estarien ben contents de poguer-ne aplicar els principis democràtics. Naixé, també, la confederació de països (Corona d'Aragó) la qual ha estat limitada menys mal superada en liberalisme i democràcia.

L'orador subjugà l'auditori passant en

La CATALANA del PETROLI

Carrer de la Muralla
POLLESTRES Tel. 36.70.46

Treball acurat

**Escurament - Neteja
Entreteniment
Despanatge**

de xemeneies, calderes i instal·lacions de calefacció central amb material i personal especialitzat

Presidents d'amicals, desocietats esportives, culturals, folkloriques casals, omniluns, cases de joves, inviteu els vostres socis, adherents, a llegir i protegir

"TERRES CATALANES"

L'ART I LA MANERA DE MATAR UN POBLE

Quan hom vol conquerir una terra que no és seva, i més si aquesta terra fa resistència, el conqueridor fa un pla que se sol desenrotllar en tres etapes, de vegades en quatre.

LA PRIMERA FASE consisteix en provocar, crear dissensions, divisions, contradiccions, lluites intestines per tal d'afabalar, de desmoralitzar el poble. És així que procedien Francescos i Castellans, segons el famós llibre de Josep Sanabre, «El tractat dels Pirineus i la mutilació de Catalunya», obra que tot bon Català hauria de llegir i tenir com llibre de capçalera. Una vegada el terreny a madurar, amb la complicitat de tota classe de renegats i malfactors de tota mena — l'ecclèsià en particular, que tan horribles paper juga en contra de nosaltres puix que se va fer la principal còmplice de la nostra mutilació.

LA SEGONA FASE és la de la violència (guerres) fetes sovint en nom dels grans principis (guerra dels Albigeus, guerres europees) i també a base de robaments, incendis, violència, disbarats i esquerrades. Les darreres guerres colonials són la mostra pal·lida de l'esperit de dominació i d'opressió de certs pobles.

Quan tota els nuclis de resistència estan araatats, els cabdills desterrats o executats — com el cas del nostre Bernat d'Oms i d'en Soler de Vilafranca de Conflent, sense comptar els milers d'altres víctimes — el poble se troba desamparat, abandonat, completament desmoralitzat. És el moment qu'hom escull per fer-lo posar de genolls i de sotmetre'l a la llei del més fort.

Aquesta llei del més fort no pot, emperò, fer desaparèixer tot el patrimoni històric-cultural del poble sotmès.

Es aquí que intervé LA TERCERA FASE que és la imposició cultural (ensenyament, administració, premsa, ràdio, televisió, etc.) per mor de desmoralitzar, despersonalitzar, desculturar (ridicularització dels costums, tradicions, usos, creant així un complex d'inferioritat) i fer d'aquestes poblacions una raga de moltons, uns esclaus, uns cira-botes i, carn de canó, quan se fa necessari, per salvar els interessos del poble dominador.

LA QUARTA FASE consisteix en trencar, ruinar, arasar tota l'economia dels pais sotmes, afamar els habitants, fent-los dependre de l'economia central.

En aquesta fase, el país dominador està ajudat per la bogeria local la qual, posant-se al servei dels dominadors, perd el seu esperit de germanor racial acabant, de fet, per esdevenir el negre de llurs propis germans. No manquen exemples a casa nostra: i no som sols en aquest cas...

Roger GIRAL.

I LES ILLES CANARIES TAMBE!

Quan se parla de les ètnies que conté l'Estat espanyol, hom fa menció, generalment, de Castella, Bascònia, Catalunya i Galícia. Hom oblida, massa sovint, de mencionar també les illes Canàries les quals, amb Bascònia són, ètnicament, les més originals, les més allunyades de Castella.

Si les illes Balears són d'ètnia catalana, les illes Canàries no se poden emparentar amb cap altra ètnia de l'Estat espanyol.

Les illes Canàries tenen per conseqüent, perfecte dret a reivindicar llur pròpia personalitat. I els Canaris més conscients fa ja anys que batallen, no solament per l'autonomia de llur arxipèlag, sinó que lluiten per obtenir l'independència.

No cal dir com, a «Terres Catalanes», estem al costat dels patriotes canaris que lluiten pel recobriment de llur personalitat. En som tant més partidaris que l'ansió espanyola ha impedit l'expansió de la llengua i de la cultura canàries, llengua i cultura que constitueixen un monument molt important, un dels més interessants, no solament de l'Àfrica septentrional — a la qual les illes Canàries foren estretament lligades en el passat — sinó que s'ageix d'un tresor cultural i lingüístic dels més originals de la humanitat.

Quan sabem com han acabat els interessants tresors culturals i lingüístics dels Amerindis, pensem no exagerar en temer que no passi igual amb els de les illes Canàries.

Abans que no sigui massa tard, deixem als Canaris operar llur pròpia renaixença. La cultura del futur sabrà apreciar el gest dels qui ho feren possible.

UN ACCES ROUTIER DANGEREUX

Est-ce que les champs à salade bordant l'accès à la zone industrielle sud, sur la route du Soler, sont-ils tabou? On serait tenté de le croire vu qu'on n'a pas aménagé un carrefour minimal d'accès à la dite zone industrielle.

Il apparaît, en effet, pour le moins surprenant, qu'on puisse prévoir une voie d'accès à gauche, venant de la ville, donc très dense en trafic, sans aménager, ne serait-ce qu'une voie centrale d'attente. Cela a seule fin de ne pas perturber la circulation sur les deux sens, sur une route qui reçoit, outre le trafic de la zone industrielle en question, celui de la banlieue perpignanaise qu'est devenu le Soler. A noter que tout le trafic de la vallée de la Tet, Cerdagne, etc., vient encore s'y ajouter.

Pourtant, l'aménagement d'un carrefour d'accès, à l'endroit ci-dessus indiqué, ou, tout au moins, d'une voie centrale d'attente, est particulièrement facile s'agissant d'un terrain parfaitement plat et dégagé.

Les imprécations des usagers — éternelles par ces attentes et embouteillages — n'arrivent pas, évidemment, aux oreilles des responsables d'une telle carence. Peut-être attend-on — pour se décider à aménager cet accès — qu'il y ait des morts et des blessés, car cela finira, fatalement, par arriver.

Ce n'est pas, malheureusement, la première fois que, pour porter remède à un point noir de la circulation, on attend que le sang coule. Espérons qu'on n'ira pas jusqu'à cette extrémité et que, sous peu, ce point noir aura disparu.

Georges PUJOL.

« LES PENSEES DE MAO »

« El primer deure, d'un poble oprimat, és combatre per l'independència nacional. »

Pensament molt conforme, amb la posició de « Terres Catalanes », per obtenir una veritable regionalització: Un sol combat, un sol moviment o partit, fins a l'obtenció de la llibertat de poble que gaudirem en el passat.

Ja hem dit que si fòssim capaços d'una tal unanimitat, obtindriem aqueixa veritable regionalització tot seguit car, contra l'unanimitat d'un poble, no hi ha representació possible.

PER UN GRAN APLEC A ST-MARTI del CANIGO

El dia 30 de desembre darrer, una emocionant reunió tingué lloc en el museu del Catollet de Perpinyà. El seu conservador, Josep Deloncle, inaugurà una vitrina en honor del bisbe extraordinari que fou Monsenyor de Carsalade del Pont.

Mal, en efecte, el bisbat d'Elna-Perpinyà ha tingut un bisbe que hagi sabut tan bé comprendre la missió espiritual i la missió humana. Carsalade del Pont fou un gran bisbe i gran home al qual, els Nord-Catalans no han, encara, retut l'homenatge que se li deu.

El millor homenatge al Carsalade del Pont està per fer: consisteix en traslladar — segons el desig del final — les seves restes a Sant Marti del Canigó.

Pensem que l'infatigable conservador de la Casa Pairal vencerà totes les dificultats i que aviat, aqueix trasllat serà una realitat. En tot cas, el Sr. Deloncle sap que podrà comptar amb l'ajut i l'entusiasme, no solament de la Immensa majoria dels Nord-Catalans, sinó també amb la immensa majoria de tots els habitants dels altres països catalans.

Car, amb aital memorable trasllat, un immens aplec se podrà concentrar tot entorn d'aquella magnífica abadia de Sant Marti del Canigó, honorant així, dignament, la memòria del seu benemèrit restaurador.

Creient i no creients, tots volem salvar el nostre patrimoni artístic. Tots hem de contribuir al succeï d'aquest magnífic aplec i provar així que sabem agrair la tasca immensa que portà a cap aquell gran bisbe que s'anomenava Carsalade del Pont.

CEDOC

Un aplec que reunirà de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó, els milers representants d'una mateixa cultura.

**Josep
DELONCLE**

APOTECARI

Carrer d'en Llucià, 2

PERPINYA

CATALUNYA-NORD I L'HEXAGON

LLIVIA, CAPITAL PIRINENCA

En els números anteriors de « Terres Catalanes » vam veure que Llívia fou, des d'un temps molt antic, la seu pirinenca i esdevingué la més gran fortalesa del Pirineu.

Amb el comte Sunifred I i els seus descendents, Llívia continuà essent la capital del comtat durant cert temps. Però la família de Sunifred era originària del Conflent. Possedia el castell d'Arrià que més tard fou propietat dels Comtes de Barcelona i després fou donat a l'abadia de Sant Miquel de Cuixà.

Sunifred i els seus descendents parien llur temps entre el Conflent i Llívia on les fortificacions no es trobaven en molt bon estat després de les lluites dels Visigots.

Els comtes de Cerdanya construïren a l'entorn unes noves fortificacions molt extenses. Altra vegada Llívia fou, així, la fortalesa més gran dels Pirineus. Però aquestes fortificacions la tancaven al cim del turó, l'allunyaven dels conreus i impedièren la seva extensió.

El primer comte-rei de Catalunya-Aragó, Alfons I, va escollir a prop d'Hix per a construir-hi una població, el mateix lloc de l'antiga població ibèrica i romana destruïda en les lluites entre els Romans i els Gods. S'anomenava « Mont Ceretani ». El poble nou fou anomenat Podyceritani (Puigcerdà). La construcció fou acabada el 1176, era de forma circular i fou voltada de fortificacions. Una vegada construït « Podyceritania » la gent d'Hix va transportar-s'hi i a la fi del segle XII es suposa que la població comptava uns 6.000 habitants.

Però malgrat el que diuen certs historiadors, no cal pas creure que la gent de Llívia estava contenta. « Podyceritani » esdevenia la seu del comtat. Protegida pel favor reial, pensava tenir tots els drets. El poble de Llívia va aconseguir del rei Alfons I, l'autorització de construir cases fora de les fortificacions i a prop dels conreus. Però el rei els va fer prometre que conservarien en bon estat llurs cases del turó en cas de perill.

Una rivalitat entre Llívia i Puigcerdà va nàixer i perdurà tot el segle XIII. Les pastures punt tan important per als muntanyencs foren sobretot un sub-

jecte de discòrdies. Malgrat aquesta rivalitat, Cerdanya vivia el seu temps més bonic, un temps de pau, un temps de llibertats democràtiques que ara ens són desconegudes. Malauradament, els Francesos de Lluís XI hi portaran aviat una destrucció sense pietat i començarà el despoblament.

Hi ha moltes coses a dir sobre el període que va precedir les guerres de Lluís XI i sobre aquestes guerres.

Es una pena de veure com els historiadors van tractar aquests esdeveniments, no solament els historiadors afrancesats que escriuen la nostra història tot ignorant l'existència de Catalunya, però també els nostres historiadors de bona fe que ells es trobaven en tal punt de subjecció francesa que no ho van veure amb ulls catalans i van deixar de l'altre costat de la frontera totes les referències que haurien pogut trobar i que hauria caviat llur relació dels esdeveniments.

A aquests historiadors de Catalunya-Nord ara s'ha d'ajuntar un cert nombre d'historiadors de Catalunya-Sud que confonen la història amb certa propaganda política, estan enlluernats per la història de la Revolució francesa del 1789 que és aquí ben demestificada. A més, Catalunya mai ha viscut amb les lleis de l'Estat francès i la feudalitat de Catalunya i d'Occitània era ben matisada amb la democràcia dels països mediterranis. Fou precisament una raó per la qual els Catalans rebutjaren els Francs al cap de tres cents anys perquè no podien suportar la feudalitat franca.

Per a saber d'on venen aquests directives s'hauria de saber a qui profiten: « Diviser pour régner ». És la divisa dels dos Estats que ens manen però és també la divisa dels diferents partits polítics, que siguin de dreta o d'esquerra. El que compta per a ells és llur publicitat de marca i llur hegemonia i tots són contra la llibertat de les ètnies que no podrien continuar de controlar.

S'ha de veure com tots, amb moltes bones intencions declarades, frenen les nostres activitats, perquè el que els interessa és que aquestes activitats tinguessin un color. La resta ve després.

(Continuarà).

Margarida de Descatillar.

L'associació de la Biblioteca Catalana organitza una exposició de llibres catalans du 24 au 31 mai à la salle Arago.

Pour clore les expositions du 5e centenaire du premier livre imprimé en langue catalane, commémoration qui a été célébrée partout en Catalogne et récemment à Toulouse, la Bibliothèque Catalana organise une exposition qui recevra des livres des auteurs « del País Valencià » envoyés par l'Onium Cultural de Barcelone.

Des livres d'enseignement de notre langue, selon les méthodes modernes, employées à Barcelone bien avant les écoles françaises, seront joints à cette exposition et à la disposition des enseignants.

Nous espérons qu'une démonstration pourra être faite durant l'exposition par des professeurs entraînés à ces méthodes que nos enfants apprécient.

Des livres du G.R.E.C. et tous les livres et revues de la Bibliothèque Catalana compléteront l'exposition.

L'on y trouvera aussi la liste des livres à la disposition des lecteurs à la Bibliothèque Catalana, la liste des livres du service de prêt de l'École Populaire et nous espérons des précisions sur notre culture en Catalogne-Mord.

Une publication annonçant le Bulletin de la Bibliothèque Catalana et de l'École Populaire se trouvera à la disposition des visiteurs. Une vente de livres et revues sera faite au profit de la Bibliothèque Catalana et de l'École Populaire qui ont de grands projets.

Le programme des cours de l'École et de la Bibliothèque, à partir d'octobre 1975, sera mis à la disposition du public auquel nous demanderons son avis pour les rectifications d'heure et de lieu que l'on pourrait y apporter, en tenant compte de l'accord avec l'Association Polytechnique afin que les cours et leçons de l'École et de la Bibliothèque n'entrent pas en compétition avec les heures des cours de l'autre association, dans le même quartier.

Toute la Literie
J. COLOMER

ARTISAN TAPISSIER
SPECIALISTE DU MATELAS

14, Avenue Victor-Dalbiez
PERPIGNAN Tél. 34.28.28

Confiserie
DAUNER

tourrons

fruits
confits

nougats

SES SPÉCIALITÉS CATALANES ET RÉGIONALES

"expéditions tous pays"

25, Rue de l'Argenterie

PERPIGNAN

LLIURES OPINIONS

EN DEFENSA D'ISRAËL

De bell antuvi vull deixar ben clar el meu partit pres. Considero que no existeix la imparcialitat, car tothom que coneix les causes i la història d'un conflicte no pot quedar neutral. Ara passo a la defensa de la causa justa del poble hebreu.

El sionisme és el moviment d'alliberament nacional del poble jueu. L'objectiu del qual era el retorn total del poble jueu a la terra ancestral: ERETZ ISRAËL i la subsegüent restauració de l'Estat nacional hebreu, després d'un eclipsi de 2.000 anys.

El sionisme ha solucionat amb justícia l'etern problema jueu. Gràcies al sionisme, els Jueus han esdevingut un poble normal, amb el seu Estat independent i les seves institucions culturals, econòmiques, militars, socials, etc...

El retorn a Eretz Israel ha estat un trauma per als Jueus. Han sofert una revolució mental de cà l'ample, per raó de la seva torturada història dins el «ghetto» d'arreu del món, especialment dels d'Europa oriental; on el genocidi perpetrat per Alemanya, durant la darrera guerra mundial, ha estat la traca final, la gota d'aigua que ha fet vessar el got i precipitar les masses jueves devers l'única solució a llur problema: el retorn a casa seva i la construcció de l'Estat hebreu dins les seves fronteres històriques.

Fins ara, la panoràmica històrica. Ara passo a l'esbarzer, al terreny on hi ha les polèmiques més arbrades. La primera acusació que s'ha fet contra Israel ha estat la següent:

1. — No ha estat legítim el retorn del poble hebreu a la seva antiga terra, la qual varen abandonar feia 2.000 anys.

Resposta: Un poble expulsat del seu territori nacional i delmat, té perfectament dret a retornar a casa seva quan vulgui i cregui escalent, mal que hagin passat 2.000 o bé 50.000 anys. L'important és que la seva consciència nacional i la particularitat religiosa s'hàn servet segle rera segle. Aquest retorn ha estat legítim mal que el seu territori ara estigués habitat per un altre poble. No hi fa res. El dret de propietat que té el poble jueu damunt Eretz Israel és inherent i immanent.

2ª acusació: El poble jueu ha foragitat per la força als Àrabs que habitaven Israel.

Resposta: De cap manera. Durant el període inicial de colonització jueva, els Àrabs no els eren hostils; fou a partir dels anys 30 que començà el terrorisme àrab. Les institucions jueves varen comprar moltes terres a llurs «propietaris» àrabs. Aduch el contraterrorisme dels nacionalistes jueus de l'IRGUN i del GRUP STERN (combatents per la llibertat d'Israel) no tingué per objectiu l'expulsió dels Àrabs; només es proposaven de deturar el terror àrab amb els seus propis medis, respondre vida per vida.

La fugida dels Àrabs d'Israel fou per raó de la guerra d'independència jueva. Quan els exèrcits àrabs d'Egipte, Jordània, Líban, Síria i Iraq, van atacar Israel, l'endemà de la proclamació de la seva independència per

Ben Gurion, les ràdios àrabs no paraven d'advertir als Àrabs d'Israel que sortissin del seu territori, car el loc dels canons àrabs no faria diferència entre un Jueu i un Àrab. El resultat d'aquesta crida fou la immediata sortida de milers i milers d'Àrabs esporuguits cap als Estats àrabs veïns. La por d'aquests Àrabs fou provocada per llurs propis connacionals.

Quan els Àrabs diuen: « Els Jueus ens han robat el país », aquesta afirmació, tant simplista, és una atzagaiada. L'antiga Palestina (nom donat pels Romans) mai no havia estat un país àrab. Els Jueus de Palestina no foren expulsats totalment pels Romans; hi restaren uns nuclis actius. Les posteriors conquestes turca i àrabs tenien un caràcter de dominació colonial damunt la població nadiua jueva. Si els Àrabs reivindicquen la terra jueva, també ho poden fer els Turcs, car també hi romanqueren un grapat d'anys, de segles. En canvi els Turcs no la reivindicquen.

El parany d'Arafat és que ha fet creure al món la viabilitat d'una república binacional juevo-àrab, prèvia destrucció de l'actual Estat d'Israel. Ja no es tracta d'empenyer els Jueus al mar, ans de « viure conjuntament i en pau ». En teoria tot això sembla un conte de fades molt bonic, però super-utòpic al capdavant. El que vol Arafat és que Israel ara li amollí el 50% de la seva sobirania i la resta seria guanyada per la pressió de tot el món àrab. Per aquesta raó, Israel no pot amollar gens ni mica.

Dins els Estats àrabs hi ha un futur de nacionalitats i de sectes religioses com són ara els kurds, coptes, drusos, kàbiles, hebreus, etc... Preguntem-los-hi si són ben tractats per la majoria àrab. Ja veureu què us diuen.

Els Jueus, dins els Estats àrabs, sempre han estat ciutadans de segona, closos en «ghettos» i amb un ciclo infernal de «pogroms». Actualment els pocs Jueus que hi ha a Iraq, Síria, Egipte... són acusats d'agents sionistes i mantes vegades detinguts, empresonats i executats.

Ara la justícia internacional passa a través el prisma del petroli. Hom ha perdut la decència i la vergonya. El petroli és el qui mana. Vet-ho aquí!

Julí MACIP.

BUTLLETI D'ABONAMENT

A "TERRES CATALANES"

(a retallar o a recopiar)

PROTEGIU, LLEGIU, FEU LLEGIR

Aboneu-vos a Terres Catalanes

Nom

Cognom

Adreça

subscriu un abonament ordinari, protector (barreu el mot inutil) inclos xec (postal-bancari), timbres espècies. I Hemeroteca General CEDOC

POUR UN CADEAU

une MONTRE

un BIJOU

DU COMMUN

gilde des orfèvres

23, Rue Louis Blanc
Tél. 34.35.61 66 PERPIGNAN

FETS (vells i nous) QUE FAN REFLEXIONAR

NO TENIM DRET A LA PARAULA!
SENSE HAVER TINGUT MAI
TELEVISIO EN CATALA
ARA ENS PRENEN
LA MINUSCULA RADIO QUE TENIEM

Quan el present número podrà parlar s'hauran ja acabat les emissions culturals en català a Ràdio Perpinyà, si, entre temps, una vigorosa reacció no ha fet anular una tal decisió.

Es així com van les coses amb la « regionalització » que ens han servit i que certes notabilitats han acceptat de caucionar.

En lloc d'anar endavant anem endarrerant. En efecte, ens retirem la poca llibertat que teníem de fer una petita emissió setmanal. Es, era, ben poca cosa, mes aquesta poca cosa els fela, els fa por que contribueixi a donar consciència de poble als Nord-Catalans.

En realitat una tal decisió produirà l'efecte contrari al previst: en lloc de neutralitzar l'evolució de la consciència nord-catalana, contribuirà a fer prendre més consciència catalana, a adonar-se que, de fet, no som amos de res a casa nostra, que tot se decideix, sense consultar-nos, com si fóssim veritablement un poble inferior.

Un tal tractament fereix la dignitat de tots els Catalans i no pot ésser més que un nou estímul per fer brotar noves i actives consciències catalanes i catalanistes.

ESCRIVIU SEMPRE TET, MAI TET

El catedràtic Enric Guitier ha denunciat, en la « Revista Catalana », la tendència, cada dia més gran, a posar l'accent circumflexe damunt de la e quan s'escriu el nom de la ribera més important de Catalunya-Nord: la Tet.

Estem completament d'acord amb aquesta denúncia i les sàvies explicacions del professor Guitier haurien de servir d'estímul per neutralitzar la tendència en qüestió a fi que tothom torni a escriure Tet, sense cap mena d'accent.

Si l'espai no ens manqués, publicariem « In extenso » l'article del doctor Guitier car és d'una lògica irrefutable.

25ª ANNIVERSAIRE DE L'U.F.C.E.

A l'ocasió du 25e anniversaire de l'Union Fédéraliste des Communautés Européennes, la déclaration suivante a été publiée :

« L'époque de la société de masses, après la deuxième guerre mondiale est, en soi, hostile aux minorités et les Etats firent également preuve de peu de compréhension pour les problèmes des communautés ethniques et des minorités.

L'U.F.C.E. peut, cependant, constater qu'une amélioration s'est faite jour. Elle est d'avis que l'Europe ne peut se faire, avec succès et de façon durable, que par la base, c'est-à-dire par les peuples. Elle adresse un appel aux Etats pour qu'ils respectent et favorisent dans son intégralité, le particularisme historique des communautés ethniques, dans l'esprit des « Principes fondamentaux d'un droit des communautés ethniques ».

ANTHOLOGIE DE LA CHANSON OCCITANE ET CATALANE

De grâce, messieurs les responsables des Editions G.P. Maisonneuve et Larose; puisqu'il en est encore temps, complétez le titre de votre Anthologie ou supprimez les chansons catalanes; car, seuls les ignorantins confondent aujourd'hui l'Occitanie (grande nation sœur) et la Catalogne.

Il ne faut pas, en effet, faire preuve d'ignorance en appelant Roussillon la Catalogne du nord. Seuls les gouvernements centralistes et centralisés de tout poil ont eu et ont encore intérêt à l'appeler ainsi, pour faire oublier le crime

de lèse-peuple de 1659, en partageant une ethnie entre deux Etats sans que les intéressés puissent s'y opposer.

Nous, Catalans, nous reconnaissons, volontiers, que le Val d'Aran, sous la dépendance de l'Etat espagnol, est d'origine occitane, de même que la vallée de Val d'Aran qui, elle, est annexée à l'Etat Italien. Dans une anthologie de la chanson espagnole, ou italienne, ou, plus précisément catalane et piémontaise par exemple, nous saurions faire le distinguo pour en exclure les chansons aranaises et valaisannes.

RASSEMBLEMENT REGIONALISTE SAVOYARD

Du manifeste fondamental de ce Rassemblement, nous extrayons les passages suivants :

« Après huit siècles d'indépendance, la Savoie, lassée de cent ans de centralisme parisien, reprend conscience de son identité et de sa personnalité.

Groupés dans ce Rassemblement, les habitants de la Savoie, en dehors de toute discrimination raciale, politique ou confessionnelle, expriment leur gratitude aux pionniers de cette renaissance.

Déjà en 1926, les municipalités d'Arnancy et Chambéry réclamaient pour la Savoie le maintien de sa physionomie propre et de son indépendance administrative.

La Savoie, toujours victime, ne peut accepter de se soumettre à une nouvelle centralisation ».

JOCES FLORALES JUVENILS D'ANDORRA

Els VI Jocs florals juvenils d'Andorra se celebraran el 26 d'octubre sota el següent cartell :

Flor natural, dotat amb 10.000 ptes. Englantina d'oc, dotat amb un jollé d'or, Viola d'argent, dotat amb un jollé d'argent.

Una desena de premis en prosa estan dotats de 4.000 ptes. cadascun. Tots els treballs han d'ésser inèdits, escrits en català i l'edat dels autors no ha de passar dels dinou anys.

Per més detalls adreçar-se a l'avinguda de Carlemany, 24 - Escaldes (Andorra).

VISIO PICTURAL D'ANDORRA

Un premi, no divisible, de 35.000 pessetes, i un accésit de 25.000 pessetes s'oferirà als pintors, sense distinció de nacionalitat per les millors obres tractant d'un aspecte de les Valls d'Andorra.

Les obres seran rebudes fins al mes de setembre d'enguany, a 24, avinguda de Carlemany - Escaldes (Andorra). Per més informació adreçar-se a l'esmentada adreça.

CONGRES DE CULTURA CATALANA

El P.F.E.C. ha adreçat el següent missatge al col·legi d'advocats de Barcelona :

« Hem sabut de la iniciativa del vostre col·legi de promoure l'organització d'un Congrés de la cultura catalana, per a la qual cosa ha estat creada una comissió de defensa de la mateixa.

Celebrem que hagi estat acompanyada ben favorablement la vostra idea per un cert nombre d'entitats dels Països catalans.

Consentim de fer palesa - en tota la seva magnitud - l'autenticitat i la vigència que constitueix el nostre patrimoni davant les assemblees dels Partits federalistes d'Europa,

us transmetem doncs nosaltres del P.F.E.C., la nostra total i cordial adhesió.

Salutacions catalanes i federalistes. »

EL SILENCI FRANCES

El 22 de febrer, el mateix Partit va transmetre el telegrama, que donem a continuació, al president de la República :

« Le P.F.E.C. s'élève énergiquement contre accords Franco-espagnols intensifiant contrôles entre Catalunya-Nord et Catalunya-Sud au mépris des 7 siècles d'histoire commune.

— Attire votre attention sur silence entretenu autour de la Communauté des Països catalans, forte de 8 millions de personnes privées de droit d'autodétermination.

— Désapprouve réception prince Juan-Carlos.

— Respectueuses salutations ».

Pel que fa referència als controls de frontera, satisfacció s'ha obtingut fa poc.

Entre germans...

M. S. BARCELONA. — « Us escric a corre-cuita per inscriure un nou soci a la vostra magnífica revista.

També n'he assabentat una amica meua de Reus i espero que en sabreu quelcom.

Us estimo molt per la feina que feu en favor de la nostra cultura a l'altre costat del Pirineu ».

LLUÍS DE PERPINYA

MES PROP DE CATALUNYA

J. B. LAFFONT - MARSELLA. — « Volc un mandat pour le renouvellement de mon abonnement pour un an. Retraité, je ne peux, à mon grand regret, faire plus. Et pourtant j'aurais plaisir à recevoir « Terres Catalanes » tous les mois.

J'aurais bien voulu vous écrire en catalan roussillonnais mais je ne connais pas assez la grammaire. Par contre, à l'école du Soler, on m'a parlé du « Vase de Solsona », « Tirez les premiers MM. les Anglais », « L'Esti c'est moi ». « La garde meurt mais ne se rend pas » qui se traduit par merde et n'intéresse pas nous, les Catalans.

A Toulouse, Castelnau-d'Aud ailleurs aussi en Occitanie, j'ai vu écrit Oc, Oc, Oc !

En Provence des voitures portent un autocollant avec les quatre barres sang et or. Je n'ai rien vu de comparable à Perpignan ».

EL NOSTRE PRIMER DEURE

JUSTI CALMON - SALSES. — D'una molt extensa i erudita lletra extraiem els passatges següents :

« Un bon treball i eficaç és lo que feu en « T. C. ». Es a dir, tornar a donar al poble català el sentit de son originalitat, de sa personalitat, que nos és francesa ni espanyola. Som Catalans !

Mes això és un treball de molts anys. Hi caldrà « anys i punys », com dols mon avi...

La veritat és que nos cal fer renàixer una consciència catalana dins de la legalitat actual, si és possible, o fora, si es necessita. Es això el nostre primer deure, i no altre. Tota la qüestió és aquí. Català i prou ».

J. S. - GIRONA. — « He conegut el vostre periòdic i m'agradaria molt ésser-ne subscriptor. Per això us envio cent pessetes.

Enhorabona per la vostra tasca i pel desig de fraternitat de totes les terres catalanes. Endavant ! »

LA MEVA TERRA

La meva terra és com un infant, no dona gràcies ni mai sap quan es torna aspra i plena de fang o verda i plana i et dona tant.

La meva terra mai no sap quan anar endarrera o tirar endavant, plena de nafres, plena de sang, plena de joia i plena de cants.

No té una flama que digui sí, però una espurna sempre ho vol [dir,

no té una flama que digui no, però té cendra que ho colga tot.

La meva terra sols té caliu que dorm i dura dintre d'un niu, la fusta i jo que volem sortir esperem flama que ens digui sí.

Uns endavant ens volen portar, espurnes vives en soledat, d'altres ens volen sempre aturats, la cendra pesa sobre els cansats.

La meva terra sols té caliu que dorm i dura dintre d'un niu, la fusta i jo que volem sortir esperem flama que ens digui sí.

l.letra i música : Lluís Llach.

entre amics

UN MAGNIFIC EXEMPLE A IMITAR

M. G. - DORRES. — « ...Prene la iniciativa personal de vos comandar 10 jornals per trimestre que jo mateixa miraré de vendre a amics i coneguts.

M'agrada molt llegir català i escriure', però el temps me manca.

Sapigueu que sem de cor i d'acolló al vostre costat i vos admirem molt de tenir tant coratge i perseverància. Visca Catalunya i els bons Catalans ! ».

COSTAS P. - PERPINYA. — « Volgueu perdonar-me el retard per l'abonament del present any. Adjunt vult francs en segells.

Cordialment felicitacions per l'intent i el contingut de « Terres Catalanes ».

« OCCITAN, PARLA TA LENGA ! »

Daniel LAVALD - RUEIL-MALMAISON.

Dit nous felicitar per l'interès de nostre revu. A nostre tour nous le félicitons pour son originale façon d'inviter ses compatriotes occitans à parler leur langue.

A cet effet, il a fait imprimer « Occitan, parla ta lenga ! Occitan, parla ta lenga », sur des enveloppes.

M.D.S. - BARCELONA. — « Perdoneu el meu retard de pagament. La veritat és que no hi havia pensat més. Ahir, fullojant el darrer número de « Terres Catalanes », vaig adonar-me de la meua badada. Us prego m'excuseu.

Com sempre, us felicito per la vostra tasca. Compteu sempre amb mi. Fins aviat ».

E.C.J. - Sta. COLOMA DE FARNERS.

— Al seu degut temps vaig rebre l'exemplar 13, any IV, de « Terres Catalanes » que vau tenir l'amabilitat d'enviar-me, cosa que agraeixo de debò i doncs és el primer de la meua subscripció.

Rebeu felicitacions de per tot el cos de redacció de la vostra revista, portant-vos d'opinió catalana que mantenen a França, en català, cosa no gaire corrent ».

DIAZ Camille - BLANC-MESNIL.

« Depuis quatre, je suis à Paris ; j'ai la nostalgie du pays ; votre journal me rend la chaleur qui me manque, loin des miens.

Votre journal est le défenseur et le guerisseur pour beaucoup de Roussillonnais qui parlent un catalan appauvri et inventent des conjugaisons aberrantes. Etant parmi eux, faute d'éducation, je ne peux vous écrire en catalan, mais je compte le faire très bientôt. Cette revue manquait énormément ».

charcuterie

PIRAY

JAMBONS du PAYS

Biblioteca de Comunicació
Biblioteca General
CEDOC

Terres Catalanes

Le journal de TOUS les Catalans
TRIMESTRIEL

AN V N° 17
PRINTEMPS 1975
PRIX : 2 F
En Espagne : 30 pias

ABONNEMENT ORDINAIRE : 1 AN
Etat français - Etat espagnol - Autres Etats
et Andorre 7 F 100 pias 10 F
Abonnement de soutien : LA VOLONTE
Changement d'adresse : 2 francs

Rédaction - Administration :
2, rue Saint-Mathieu - 66000 PERPIGNAN
Tél. : 34-80-40
C.C.P. 1-180-43 MONTPELLIER

Publicité :
Agence Havas
66000 PERPIGNAN
Téléphone : 34-84-61

VITICULTEURS CATALANS DEVONS-NOUS PAYER LE TRIBUT A CESAR ?

Notre confrère « L'Indépendant », dans son numéro du 2 avril 1975, écrit : « La Commission de la C.E.E. est opposée à l'arrêt des importations de vins italiens » par la France car cela constitue, en fait, « une infraction au traité de Rome et du principe de la libre circulation des marchandises dans le Marché commun ».

Mais la même C.E.E. (« L'Indépendant » du 31 mars 1975) par la bouche de son « commissaire » M. Lardinois, qui vient de faire en Algérie un séjour « fructueux et bien rempli », précise que, « dans le souci d'assurer une meilleure « compétitivité des vins algériens, la « C.E.E. va accorder 17 MILLIONS DE « DOLLARS pour la reconversion du « vignoble algérien ».

Viticulteurs catalans, vous étiez déjà victime de la désastreuse politique viticole du gouvernement français, cool sur le plan intérieur ; désormais, vous allez être envahis par les vins de « coupage » algériens.

« Ave César, mortuori te salutant ».

C'était le salut que les gladiateurs adressaient à César avant de mourir dans l'arène.

Mais les gladiateurs mouraient en combattant...

Viticulteurs catalans, vous venez de combattre dans la rue, ces jours derniers. Le Gouvernement, surpris par l'ampleur des manifestations, a voulu temporiser en faisant appel à vos sentiments coutumiers de générosité et de compréhension. Il vous a promis l'arrêt des importations de vins italiens... pendant un mois !

Cette promesse il ne peut la tenir puisque, signataire du traité de Rome, il doit se soumettre à ses clauses.

C'est bien là le « tribut à César », cet impôt auquel jadis étaient soumises les provinces colonisées par l'Empire romain et, aujourd'hui, cette dépendance d'un Etat, dit souverain, à une communauté toute puissante qu'il a lui-même créée... pour sa propre perte.

Viticulteurs catalans, dans la défense de votre droit à la vie, dans votre lutte contre l'incompréhension et la passivité du Gouvernement, toujours indifférent à vos problèmes, deux d'entre vous, deux jeunes pleins d'enthousiasme et de foi, ont succombé dans le combat.

Le tribut est trop lourd. Assez de sacrifices humains.

Le Gouvernement ne s'opposera pas à la « libre circulation » des vins italiens, pas plus qu'il n'interdira l'introduction des « vins de coupage » algériens, car il ignorera toujours, sciemment, le flam-

boyant éventail de nos vins catalans : nos V.D.N., nos V.D.Q.S., nos vins de pays, nos vins « médecins » et nos vins de coupage.

Terra bènica du Roussillon qui produit ce nectar vermeil « qui nous vient des Catalans » comme aime à chanter les Provençaux dans leur hymne : « Coupo Santo ».

Viticulteurs catalans, attachés à votre terre natale, vous représentez une force, prenez-en conscience.

Le Gouvernement vous ignore toujours, sauf UNE FOIS PAR AN lorsque il vous adresse ses feuilles de contribution.

Cette feuille d'impôt doit être votre arme.

Pourquoi payer le tribut à un Etat qui ne peut vous assurer le droit à la vie ?

Refus individuel, certes non, car chacun d'entre vous serait victime des contraintes exercées par le pouvoir central.

Refus collectif, évidemment. Pour cela, dans chaque commune, les maires devront ramasser les feuilles d'imposition de tous leurs administrés viticulteurs.

Usant de leur droit de « premier magistrat » dans leur commune, les maires, légalement, remettront au président du Conseil général les feuilles des 25.000 viticulteurs du département.

Nos conseillers généraux n'ignorent pas, eux, la situation économique dramatique dans laquelle se débattent quotidiennement les viticulteurs.

Car il faut, enfin, que la lumière éclaire et qu'aucun viticulteur n'ignore QUE LES IMPOTS DIRECTS, QU'IL DOIT PAYER A L'ETAT, SONT ETABLIS PAR LES CONSEILLERS GENERAUX conformément à la loi du 10 août 1871, article 37 :

« Le Conseil général répartit chaque année, à sa session d'août, les CONTRIBUTIONS DIRECTES conformément aux règles établies par les lois ».

Viticulteurs, en toute légalité, vous rendez ainsi à César ce qui est à César ».

JOAN BLANC.

No manqueu pas de visitar

La Casa Pairal

Museu català d'arts i tradicions populars

El Castellet

Perpinyà

LA GUERRE D'ESPAGNE, 36 ANS APRES

Qu'en reste-il ?

Nous sommes tous des coupables

Chaque fois qu'il est question de la guerre d'Espagne, l'intérêt qu'elle éveille est considérable partout. Bien entendu, la nature des réactions est très différente selon à qui l'on a affaire. En gros, on peut diviser les intéressés de la façon suivante :

D'abord, les vaincus, divisés en témoins et la génération suivante.

Ensuite, les vainqueurs (même division).

Enfin, les contemporains (et, toujours, la génération suivante) du monde entier et, en particulier, de France.

Chez les vaincus-témoins on observe deux sortes de réactions :

D'une part, il y a celle de ceux qui n'ont rien compris à l'événement et à ses colossales conséquences : ils sont restés figés à la mentalité de l'époque, comme si le monde n'avait pas bougé depuis ; ils rêvent d'un retour aux sources d'où partit la plus grande et la plus naïve épopée sociale ; mais ils rêvent d'un retour pur et simple à l'époque, telle qu'elle était à ce moment-là, avec sa mentalité, ses institutions, ses privilèges et ses ambitions monumentales, de telles mentalités sclérosées font le bonheur du régime impérial en Espagne puisque/elles bloquent toute action réaliste pouvant lui créer des ennemis de succession vraiment sérieux.

D'autre part, il y a ceux qui savent qu'un événement de cette nature ne se reproduira plus jamais ; qu'on ne peut retourner aux sources de 1936 que pour en tirer des enseignements ; que l'évolution impose déjà — et imposera davantage encore — de s'ouvrir vers de nouvelles solutions ; qu'en somme c'est, justement, ce passé glorieux, cette si douloureuse expérience, qui a engendré, pour la péninsule ibérique et pour le monde moderne, cette grande force de libération nationale et sociale qui a déferlé — à travers la guerre mondiale dont celle d'Espagne ne fut que le premier épisode — partout dans la planète, libérant les peuples coloniaux et donnant conscience aux peuples sans Etat qu'eux aussi devaient secouer ce que l'on appelle aujourd'hui, le colonialisme intérieur.

On voit, en effet, que tout ce qui avait fait l'orgueil de la bourgeoisie triomphante — ses institutions, sa géographie politique, son bien-être, son économie, en somme — est en train de sombrer. Seule l'ampleur de la catastrophe donne une certaine sérénité aux hautes sphères dirigeantes s'efforçant, tant bien que mal, à colmater les lézards qui, malgré tout, finiront par éclater.

Les fils des témoins-vaincus ne ressentent pas les deux mentalités différentes ci-dessus brièvement analysées, propres à leurs parents. Leur sentiment général est celui de la fierté : ils sont fiers de leurs parents, pourtant vaincus dans cette guerre ; ils sont fiers de tous ceux qui, à côté de leurs parents, se battirent en Espagne ; ils sont émus qu'il ait pu y avoir des élans si purs, si idéalistes, si naïfs, en somme, de solidarité internationale. Ils sont persuadés de l'immense injustice que l'on commit en sacrifiant la République espagnole et demandant réparation par dessus la discorde des uns et la honte que n'ont pas les autres...

Du côté des vainqueurs, les témoins s'aperçoivent de l'énormité du crime et essayent d'arrondir les angles dans une évolution minimale qui sauverait l'essentiel de leurs privilèges. Quant aux fils des témoins, ils ont, en général, honte du passé de leurs parents ; ils préfèrent mieux ne pas évoquer, ne pas parler, cacher cette triste période.

Par ailleurs, une nouvelle mentalité se fait jour chez les vainqueurs : on finit avec toutes les séquelles ; donc, qu'il faut, au plus vite, faire comme au Portugal. Et, comme au Portugal les jeunes officiers de l'armée sont appelés à jouer un rôle primordial.

Enfin, pour ce qui a trait aux contemporains du monde entier, en particulier de la France, le sentiment le plus répandu est celui de feindre l'oubli, un passé classé, oublié. Tout cela pour cacher (consciencement ou non) un profond sentiment de culpabilité.

Profond sentiment de culpabilité qui n'a pas échappé à leurs enfants, vivement intéressés par l'épopée et amèrement déçus que leurs aînés aient laissé massacrer le peuple qui eut le malheur d'être le premier à faire face...

Jacques PRATS.

PARLANT CATALA VENIU A VEURE'NS a :

Perpignan-Pneus

pneus neufs toutes marques

17, avenue Marcelin Albert, 17

PERPIGNAN